

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

નૂરુદ્દા ખાન

વિરુદ્ધ

કર્ણાટક રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અને અન્ય.

(૨૦૨૧ ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૫૯૯)

૧૩/૦૭/૨૦૨૧

[ઉદય ઉમેશ લલિત અને અજય રસ્તોગી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

પાણી (પ્રદૂષણ નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૭૪-કલમ ૪૩, ૪૪, ૪૭ અને ૪૮-ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩-કલમ ૧૯૭-ગ્રામ પંચાયત અને અપીલકર્તા, જે સંબંધિત સમયે ઉક્ત ગ્રામ પંચાયતના મુખ્ય અધિકારી હતા, તેમના પર ૧૯૭૪ના અધિનિયમની કલમ ૪૩ અને ૪૪ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ કરવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો-સિવિલ જજ (જુનિયર ડિવિઝન) અને જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ અપીલકર્તાને ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવતા હતા-જોકે, એડિશનલ સેશન્સ જજે ચુકાદો આપ્યો હતો કે

અપીલકર્તા Cr.P.C ની કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણ મેળવવા માટે હકદાર છે અને જરૂરી મંજૂરીની ગેરહાજરીમાં, તેમની કાર્યવાહી અમાન્ય હતી – ઉચ્ચ અદાલતે નીચલી અપીલીય અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલા દ્રષ્ટિકોણને રદ કર્યો હતો અને આ બાબતને નીચલી અપીલીય અદાલત દ્વારા ગુણદોષના આધારે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી ન હોવાથી, ઉચ્ચ અદાલતે ગુણદોષ પર નવેસરથી વિચારણા માટે આ બાબતને નીચલી અપીલીય અદાલતમાં પરત મોકલી દીધી હતી–અપીલ પર, જણાવ્યું હતું કે:જો સંબંધિત જાહેર સેવક મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ અથવા નગર પંચાયતના મુખ્ય અધિકારી અથવા કમિશનર હોય, તો તેને કડક રીતે "સરકારના વિભાગના વડા" ન કહી શકાય–તેથી, કર્ણાટક રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ વિરુદ્ધ બી. હીરા નાઈકમાં આ અદાલતના નિર્ણયની દ્રષ્ટિએ, આ બાબત જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ હેઠળ નહીં આવે–પરંતુ આ બાબત સીધા જ જળ અધિનિયમની કલમ ૪૭ હેઠળ આવશે–ઉપરોક્ત નિર્ણય અનુસાર, આવા કિસ્સાઓમાં પણ, જળ અધિનિયમની કલમ ૪૭ હેઠળ ઉપલબ્ધ કાલ્પનિક કલ્પના જાહેર સેવકને સંહિતાની કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણમાંથી વંચિત કરશે. – તેથી, ઉચ્ચ અદાલત નીચલી અપીલ અદાલતના નિર્ણયને સ્થાપિત કરવામાં યોગ્ય અને ન્યાયી હતી, જે સંપૂર્ણપણે Cr.P.C ની કલમ ૧૯૭ ની લાગુ થવાના મુદ્દા પર આધારિત હતી.–આ સંજોગોમાં, ઉચ્ચ અદાલતે યોગ્ય રીતે આ બાબતને નીચલી અપીલ અદાલતમાં ગુણદોષના આધારે નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે મોકલી હતી.

અરજી નામંજૂર કરતાં કોર્ટે

પકડી રાખોઃ૧. સુપ્રીમ કોર્ટના વિવિધ નિર્ણયોમાંથી જે બહાર આવે છે તે છે:

એ. જો જળ અધિનિયમની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કોઈ વિભાગના હાથમાં હોય, તો જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ હેઠળની જરૂરિયાતોની સંતોષને આધિન, "વિભાગના વડા" ને દોષિત માનવામાં આવશે.આ ચોક્કસપણે તે બચાવને આધિન રહેશે જે તેને એ સ્થાપિત કરવા માટે ઉપલબ્ધ છે કે શું પ્રશ્નમાં રહેલો ગુનો તેની જાણ વિના કરવામાં આવ્યો હતો કે તેણે આવા ગુનાના કૃત્યને રોકવા માટે તમામ યોગ્ય ખંતનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

બી. વી. સી. ચિન્નાપ્પા ગૌડરમાં આ અદાલતના નિર્ણયના આધારે, જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ હેઠળ કાલ્પનિક ગણાવવાને કારણે, સંહિતાની કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણ ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં અને આ બાબતને આવા રક્ષણ તરીકે ગણવી જોઈએ.

સી. જો સંબંધિત જાહેર સેવક મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ અથવા નગર પંચાયતના મુખ્ય અધિકારી અથવા કમિશનર હોય, તો તેને કડક રીતે "સરકારના વિભાગના વડા" ન કહી શકાય.તેથી, બી. હીરા નાઈક કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયના સંદર્ભમાં, આ બાબત જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ હેઠળ નહીં આવે. પરંતુ આ બાબત સીધા જ જળ અધિનિયમની કલમ ૪૭ હેઠળ આવશે. ઉપરોક્ત નિર્ણય અનુસાર, આવા કિસ્સાઓમાં પણ, જળ અધિનિયમની કલમ ૪૭ હેઠળ

ઉપલબ્ધ કાલ્પનિક કથા ગણી જાહેર સેવકને સંહિતાની કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણમાંથી વંચિત કરશે.

ડી. જો અપરાધીઓ જાહેર સેવકો સિવાયના હોય અથવા જ્યાં મુખ્ય અપરાધીઓ ખાનગી ક્ષેત્રોમાં કોર્પોરેટ સંસ્થાઓ હોય, તો કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.[પેરા ૧૧][૨૪૮-E-H; ૨૪૯-A-C]

૨. જો આ અદાલત વર્તમાન બાબતને આ પૂર્વધારણાઓના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લે છે, તો આ કેસ બી. હીરા નાઈક કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય દ્વારા સંપૂર્ણપણે આવરી લેવામાં આવ્યો છે.[પરિચ્છેદ ૧૨][૨૪૯-C-D]

૩. તેથી, ઉચ્ચ અદાલત નીચલી અપીલ અદાલતના નિર્ણયને સ્થાપિત કરવામાં યોગ્ય અને ન્યાયી હતી, જે સંપૂર્ણપણે સંહિતાની કલમ ૧૯૭ની લાગુ થવાના મુદ્દા પર આધારિત હતી.આ સંજોગોમાં, ઉચ્ચ અદાલતે યોગ્ય રીતે આ બાબતને ગુણવત્તાના આધારે નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે નીચલી અપીલ અદાલતમાં મોકલી દીધી હતી.[પરિચ્છેદ ૧૩][૨૪૯-D-E]

વી. સી. ચિન્નાપ્પા ગૌડર વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ,
(૨૦૧૫) ૧૪ એસસીસી ૫૩૫; કર્ણાટક રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ
વિ. બી. હીરા નાઈક, (૨૦૨૦) ૧૬ એસસીસી ૨૯૮:[૨૦૧૯] ૧૭
એસ. સી. આર. ૩૦૫-પર આધાર રાખ્યો હતો.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

(૨૦૧૫) ૧૪ એસ. સી. સી. ૫૩૫ પેરા ૯ પર આધારિત હતું.

[૨૦૧૯] ૧૭ એસ. સી. આર. ૩૦૫ પેરા ૧૦ પર આધારિત હતું.

ક્રિમિનલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:૨૦૨૧ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૫૯૯

**કર્ણાટક હાઈકોર્ટના ૧૩/૦૩/૨૦૨૦ ના ચુકાદા અને હુકમ માંથી,
૨૦૧૧ની ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૨૬૩૭માં ધારવાડ બેન્ચે.**

સુશ્રી ઐશ્વર્યા ભાટી, એ. એસ. જી., શૈલેશ મડિયાલ, સુધાંશુ પ્રકાશ, સુશ્રી રાખી એમ., વૈભવ સભરવાલ, સુશ્રી શ્રુતિ ઐયર, સુશ્રી અર્યના પાઠક દવે, રજત નાયર, અરવિંદ કુમાર શર્મા, પુરુષોત્તમ શર્મા ત્રિપાઠી, એસ. જે. અમિત, વિક્રમ હેગડે, સુશ્રી બ્રુંડા કે. એલ., શાંતનુ લખોટિયા, એડ.હાજર પક્ષો માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

ઉદય ઉમેશ લલિત, ન્યાય

૧. મંજૂર કરવામાં આવે છે.
૨. આ અપીલ ૨૦૧૧ની ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૨૬૩૭માં કર્ણાટક હાઈકોર્ટ, ધારવાડ બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૩/૦૩/૨૦૨૦ ના આદેશને પડકારે છે.
૩. સંદુર ગ્રામ પંચાયત, સંદુર, જિલ્લા બેલ્લારી, કર્ણાટક અને અપીલકર્તા, જે સંબંધિત સમયે ઉક્ત ગ્રામ પંચાયતના મુખ્ય અધિકારી હતા, તેમના પર પાણી (પ્રદૂષણ નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૭૪ (ટૂંકમાં "જળ અધિનિયમ") ની કલમ ૪૩ અને ૪૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ કરવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.

4. સિવિલ જજ (જુનિયર ડિવિઝન) અને જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, સંદુર દ્વારા ૨૦૦૨ના સીસી નંબર ૩૭૫માં પસાર કરાયેલા ૨૮/૦૪/૨૦૦૬ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, અપીલકર્તાને તેના પર જે ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો તેના માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને એક વર્ષ અને છ મહિનાની સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને રૂ. ૧૦૦૦/- બંને ગણતરીઓ પર સજાઓ એક સાથે ચાલવાની હતી.

5. અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને બેદારીના II-એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા તેના ૧૯/૦૬/૨૦૧૦ ના આદેશ દ્વારા માત્ર એ આધાર પર મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કે જાહેર સેવક હોવાને કારણે, અપીલકર્તા ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ (ટૂંકમાં "કોડ") ની કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણ મેળવવા માટે હકદાર હતો અને જરૂરી મંજૂરીની ગેરહાજરીમાં, તેની કાર્યવાહી અમાન્ય હતી.

6. મૂળ ફરિયાદી (કર્ણાટક રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ) એ વ્યથિત થઈને કર્ણાટક હાઈકોર્ટ, ધારવાડ બેન્ચ સમક્ષ ૨૦૧૧ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૨૬૩૭ દાખલ કરી હતી. તેના ૧૩/૦૩/૨૦૨૦ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, ઉચ્ચ અદાલતે નીચલી અપીલ અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલા દ્રષ્ટિકોણને સમર્થન આપ્યું હતું. નીચલી અપીલીય અદાલતે ગુણદોષ પર આ બાબતને ધ્યાનમાં ન લીધી હોવાથી, ઉચ્ચ અદાલતે ગુણદોષ પર નવેસરથી વિચારણા માટે આ બાબતને નીચલી અપીલીય અદાલતમાં પરત મોકલી દીધી હતી.

7. તેના ચુકાદા દરમિયાન, ઉચ્ચ અદાલતે ૨૦૦૮ની રિટ પિટિશન નંબર ૩૦૬૧૦ (વી. સી. ચિન્નાપ્પા ગૌડર વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અને અન્ય) માં ઉચ્ચ અદાલતની ખંડપીઠે આપેલા નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો અને તે નિષ્કર્ષ પર આવી હતી કે સંહિતાની કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણ ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં.

8. અમે સાંભળ્યું કે શ્રી શૈલેશ મડિયાલ, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ, શ્રી પુરુષોત્તમ શર્મા ત્રિપાઠી, મૂળ ફરિયાદીના વિદ્વાન વકીલ અને સુશ્રી ઐશ્વર્યા ભાટી, વિદ્વાન વધારાના વકીલ જનરલ જેમણે અમારી વિનંતી પર અમારી કુશળતાપૂર્વક મદદ કરી.

9. ૨૦૦૮ની રિટ પિટિશન નંબર ૩૦૬૧૦માં હાઈકોર્ટ દ્વારા જે નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો તે વી. સી. ચિન્નાપ્પા ગૌડર વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડમાં આ અદાલત સમક્ષ સીધા પડકાર હેઠળ હતો. તે નિર્ણયમાં, આ અદાલતે જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ના અવકાશ અને લાગુ પડવાની ક્ષમતાને ધ્યાનમાં લીધી હતી અને શોધી કાઢ્યું હતું કે "વિભાગના વડા" ને જોગવાઈને આધારે દોષિત માનવામાં આવશે અને, જેમ કે, સંહિતાની કલમ ૧૯૭ હેઠળનું રક્ષણ બાકાત રહેશે. આ મુદ્દા પર સંબંધિત ચર્ચા હતી:

"૬. ઉપરોક્ત રજૂઆતની વિરુદ્ધમાં, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એ. મારિયારપુથમએ કલમ ૫ સીઆરપીસી અને ૧૯૭૪ અધિનિયમની કલમ ૪૮ તરફ અમારું ધ્યાન દોરતા દલીલ કરી હતી કે કલમ ૪૮ હેઠળ સરકારના કોઈપણ વિભાગ દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈ

પણ ગુનાના સંદર્ભમાં વિભાગના વડા સામે ગુનાનો દોષ સંબંધિત છે અને જો સરકારી વિભાગના વડા સામે કાર્યવાહી કરવા માટે પણ કલમ ૧૯૭ ની મંજૂરી ફરજિયાત હોવાનું માનવામાં આવે તો તે કલમ ૫ સીઆરપીસી સાથે સીધો વિરોધાભાસ કરશે અને પરિણામે ૧૯૭૪ અધિનિયમની કલમ ૬૦ આકર્ષાય છે.વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, જો કલમ ૧૯૭ની અરજીને આકર્ષિત કરવામાં આવે અને ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા મંજૂરી નકારવામાં આવે તો તે પોતે જ ૧૯૭૪ના કાયદાની કલમ ૪૮માં સમાવિષ્ટ કાલ્પનિક કથાના અમલમાં અવરોધ હશે. તેથી વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે દલીલ કરી હતી કે આવી સ્થિતિમાં ૧૯૭૪ના કાયદાની કલમ ૪૮નો સીધો વિરોધાભાસ સીઆરપીસીની કલમ ૧૯૭ સાથે થશે અને પરિણામે ૧૯૭૪ના કાયદાની કલમ ૬૦ અમલમાં આવશે જે ૧૯૭૪ના કાયદા સિવાયના અન્ય કોઈપણ કાયદા પર સર્વોપરી અસર ધરાવે છે.

૭. સંબંધિત રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, અમે પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એ. મારિયારપુથમની રજૂઆતમાં બળ મેળવીએ છીએ.કલમ ૪૮ હેઠળ વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા યોગ્ય રીતે દર્શાવ્યા મુજબ, ૧૯૭૪ના અધિનિયમ હેઠળ સરકારી વિભાગના વિભાગના વડા સામે આરોપ મૂકવામાં આવે તે ક્ષણે અપરાધ આચરવામાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવે છે.તે એક નકારી શકાય તેવી ધારણા છે અને કલમ ૪૮ની જોગવાઈ હેઠળ, વિભાગના વડાને એ દર્શાવવાની તક મળશે કે ગુનો તેની જાણ વિના કરવામાં આવ્યો હતો અથવા આવા ગુનાને થતો

અટકાવવા માટે યોગ્ય ખંત હોવા છતાં, તે જ આચરવામાં આવ્યો હતો.તે એમ કહેવાથી ઘણું અલગ છે કે ૧૯૭૪ના કાયદાની કલમ ૪૮ની જોગવાઈ હેઠળ આપવામાં આવેલ રક્ષણ કોઈપણ રીતે સરકારી વિભાગના વડાને કલમ ૧૯૭ સીઆરપીસી હેઠળ વાંધો ઉઠાવવા માટે સક્ષમ બનાવશે અને જો મંજૂરી આપવામાં આવે તો તે ચોક્કસપણે ૧૯૭૪ના કાયદાની કલમ ૪૮ હેઠળ બનાવવામાં આવેલી કાલ્પનિક શક્તિ સાથે વિરોધાભાસી હશે.

૮.આ સંદર્ભમાં, જ્યારે આપણે કલમ ૫ સી. આર. પી. સી. નો સંદર્ભ લઈએ છીએ, ત્યારે ઉપરોક્ત કલમ સ્પષ્ટ કરે છે કે તેનાથી વિપરીત ચોક્કસ જોગવાઈઓની ગેરહાજરીમાં, ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડમાં સમાવિષ્ટ કંઈપણ કોઈ પણ વિશેષ ફોર્મ અથવા પ્રક્રિયા માટે પ્રદાન કરેલા કોઈપણ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદાને અસર કરશે નહીં.૧૯૭૪ના કાયદા હેઠળ જાહેર સેવક સામે કાર્યવાહી કરવા માટે કોઈ મંજૂરી મેળવવાની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ નથી. જો કોઈ એવી પરિસ્થિતિની કલ્પના કરી શકે કે જ્યાં ૧૯૭૪ના કાયદા હેઠળ કોઈપણ કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં કલમ ૧૯૭ સી. આર. પી. સી. લાગુ કરવામાં આવે અને તે પ્રક્રિયામાં કલમ ૧૯૭ સી. આર. પી. સી. નો ઉપયોગ કરીને રાજ્ય દ્વારા મંજૂરી નકારવામાં આવે, જે કલમ ૪૮ હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલી કાલ્પનિક કલ્પનાને નકારી કાઢશે, જેના દ્વારા સરકારી વિભાગના વડા

અન્યથા ૧૯૭૪ના કાયદા હેઠળ ગુના માટે દોષિત ગણાશે. આવી સ્થિતિમાં કલમ ૪ (૨) સી. આર. પી. સી. દ્વારા મૂકવામાં આવેલી નિર્ભરતાનો આશરો લઈને કલમ ૧૯૭ સી. આર. પી. સી. ની અરજીનું પરિણામ ૧૯૭૪ અધિનિયમની કલમ ૪૮ સાથે સીધું વિરોધાભાસી હશે અને પરિણામે ૧૯૭૪ અધિનિયમની કલમ ૬૦ આપમેળે અમલમાં આવશે જે ૧૯૭૪ અધિનિયમ સિવાયના અન્ય કોઈપણ કાયદા પર સર્વોપરી અસર ધરાવે છે.

૧૦. આ અદાલતના અનુગામી નિર્ણયમાં, કર્ણાટક રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ વિરુદ્ધ બી. હીરા નાઈક, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે શહેર મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલના કમિશનર અને શહેર મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલના મુખ્ય અધિકારીઓને જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ ના હેતુઓ માટે "વિભાગોના વડાઓ" તરીકે કડક રીતે બોલાવવામાં આવશે નહીં. જોકે એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે આવા અધિકારીઓ હજુ પણ જળ અધિનિયમની કલમ ૪૭ની જોગવાઈઓ હેઠળ આવશે. ફરિયાદને રદ કરવાનો હાઈકોર્ટનો નિર્ણય આ રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો અને સંબંધિત મેજિસ્ટ્રેટને ફરિયાદ સાથે આગળ વધવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૧૧. આ અદાલતના આ નિર્ણયોમાંથી જે બહાર આવે છે તે છે:

એ. જો જળ અધિનિયમની જોગવાઈઓનું ઉદ્ધંધન કોઈ વિભાગના હાથમાં હોય, તો જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ હેઠળની જરૂરિયાતોની સંતોષને આધિન, "વિભાગના વડા" ને દોષિત માનવામાં આવશે. આ ચોક્કસપણે તે બચાવને આધિન રહેશે જે તેને એ સ્થાપિત કરવા માટે ઉપલબ્ધ છે કે શું પ્રશ્નમાં રહેલો ગુનો તેની જાણ વિના કરવામાં આવ્યો હતો કે તેણે આવા ગુનાના કૃત્યને રોકવા માટે તમામ યોગ્ય ખંતનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

બી. વી. સી. ચિન્નાપ્પા ગૌડર (સુપ્રા) માં આ અદાલતના નિર્ણયના આધારે, જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ હેઠળ કાલ્પનિક ગણાવવાને કારણે, સંહિતાની કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણ ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં અને આ બાબતને આવા રક્ષણ તરીકે ગણવી જોઈએ.

સી. જો સંબંધિત જાહેર સેવક મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ અથવા નગર પંચાયતના મુખ્ય અધિકારી અથવા કમિશનર હોય, તો તેને કડક રીતે "સરકારના વિભાગના વડા" ન કહી શકાય. તેથી, બી. હીરા નાઈક (સુપ્રા) માં આ અદાલતના નિર્ણયની દ્રષ્ટિએ, આ બાબત જળ અધિનિયમની કલમ ૪૮ હેઠળ નહીં આવે. પરંતુ આ બાબત સીધા જ જળ અધિનિયમની કલમ ૪૭ હેઠળ આવશે. ઉપરોક્ત નિર્ણય અનુસાર, આવા કિસ્સાઓમાં પણ, જળ અધિનિયમની કલમ ૪૭ હેઠળ ઉપલબ્ધ ડીમિંગ ફિક્શન જાહેર સેવકને સંહિતાની કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણમાંથી વંચિત કરશે.

ડી. જો અપરાધીઓ જાહેર સેવકો સિવાયના હોય અથવા જ્યાં મુખ્ય અપરાધીઓ ખાનગી ક્ષેત્રોમાં કોર્પોરેટ સંસ્થાઓ હોય, તો કલમ ૧૯૭ હેઠળ રક્ષણનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.

12. જો આપણે આ પૂર્વધારણાઓના પ્રકાશમાં વર્તમાન બાબતને ધ્યાનમાં લઈએ, તો આ કેસ બી. હીરા નાઈક (સુપ્રા) માં આ અદાલતના નિર્ણય દ્વારા સંપૂર્ણપણે આવરી લેવામાં આવ્યો છે.
13. તેથી, ઉચ્ચ અદાલત નીચલી અપીલ અદાલતના નિર્ણયને સ્થાપિત કરવામાં યોગ્ય અને ન્યાયી હતી, જે સંપૂર્ણપણે સંહિતાની કલમ ૧૯૭ની લાગુ થવાના મુદ્દા પર આધારિત હતી. આ સંજોગોમાં, ઉચ્ચ અદાલતે યોગ્ય રીતે આ બાબતને ગુણવત્તાના આધારે નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે નીચલી અપીલ અદાલતમાં મોકલી દીધી હતી.
14. તેથી અમે હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા દ્રષ્ટિકોણની પુષ્ટિ કરીએ છીએ અને આ અપીલને ફગાવીએ છીએ.
15. કહેવાની જરૂર નથી કે તાત્કાલિક મામલાને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો અને આ અદાલત સંહિતાની કલમ ૧૯૭ની લાગુ થવાના દ્રષ્ટિકોણથી અને માફી પછી, આ બાબતને તેના પોતાના ગુણદોષ પર જ ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

અરજી ફગાવી દેવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.